

OBSAH

A. Konstrukční materiály

Úvod	1
1 Kovové materiály	1
1.1 Železné kovy	1
1.1.1 Oceli nelegované, nízkolegované a středně legované	1
1.1.2 Oceli nízkolegované se zvýšenou odolností proti atmosférické korozi	1
1.1.3 Oceli korozivzdorné	2
1.2 Neželezné kovy	3
1.2.1 Hliník a jeho slitiny	3
1.2.2 Měď a její slitiny	4
1.2.3 Zinek a jeho slitiny	4
1.2.4 Nikl a jeho slitiny	5
1.2.5 Titan a jeho slitiny	5
2 Anorganické nekovové materiály	6
2.1 Beton	6
3 Organické materiály	6
3.1 Plasty	7
3.2 Pryže	8
4 Kompozitní materiály	8

B. Koroze

Úvod	10
1 Koroze podle vnitřního mechanismu	11
1.1 Koroze chemická	11
1.2 Koroze elektrochemická	11
2 Korozní prostředí	12
2.1 Vzduch (atmosférická koroze)	13
2.2 Voda (koroze ve vodách)	14
2.3 Půda (půdní koroze)	15
3 Druhy korozního napadení	15
3.1 Rovnoměrná (plošná) koroze	15
3.2 Nerovnoměrná koroze	15
3.2.1 Důlková / bodová koroze	16
3.2.2 Štěrbinová koroze	16
3.2.3 Galvanická koroze	16
3.2.4 Mezikrystalová koroze	17
3.2.5 Selektivní koroze	17
3.2.6 Korozní praskání	18
3.2.7 Korozní únava	18
3.2.8 Erozní koroze	19

C. Protikorozi ochrana

Úvod	20
1 Volba materiálu	20
2 Konstrukční řešení	20
3 Úprava korozního prostředí	22
4 Elektrochemická ochrana	22
5 Ochranné povlaky	23

D. Příprava povrchu

Úvod	24
1 Typy připravovaných povrchů	24
1.1 Nenatřené povrchy	24
1.1.1 Ocel	24
1.1.2 Nerezavějící ocel	25
1.1.3 Hliník	25
1.1.4 Beton	25
1.2 Pokovené povrchy	25
1.3 Povrchy natřené dílenským nátěrem	25
1.4 Povrchy s jinými nátěry	25
2 Druhy znečištění / degradace povrchu	26
2.1 Hutní okuje	26
2.2 Rez	26
2.3 Soli / Cizí látky	27
2.4 Mastnota	27
2.5 Stávající nátěry	27
3 Stav povrchu, který má být upraven	27
3.1 Hodnocení stavu povrchu	27
3.2 Nenatřený ocelový povrch	27
3.2.1 Stupeň zarezavění povrchu	27
3.2.2 Povrchové vady	28
4 Způsoby přípravy povrchu	29
4.1 Čištění vodou a odmašťování	30
4.1.1 Čištění vodou	30
4.1.2 Odmašťování	30
a) Odmašťování pomocí detergentů	30
b) Odmašťování parou	31
c) Odmašťování emulzní	31
d) Odmašťování v alkalických roztocích	31
e) Odmašťování pomocí ultrazvuku	31
f) Odmašťování organickými rozpouštědly	31
4.2 Mechanická příprava povrchu	32
4.2.1 Ruční a mechanizované čištění	32
4.2.2 Otryskávání	33

a) Otryskávání stlačeným vzduchem	33
b) Vakuové (odsávací) otryskávání	34
c) Odstředivé otryskávání	34
d) Mokré otryskávání	34
e) Vlhké otryskávání	34
f) Mokré otryskávání stlačeným vzduchem	34
g) Suspenzní otryskávání	34
h) Otryskávání tlakovou kapalinou	35
4.2.3 Otryskávací prostředky	35
a) Materiál otryskávacích prostředků	35
b) Výchozí tvar částic	35
c) Velikost částic	36
d) Tvrdost otryskávacích prostředků	36
e) Lomové charakteristiky otryskávacích prostředků	36
4.2.4 Speciální otryskávání	37
a) Lehké otryskávání	37
b) Místní otryskávání	37
c) Otryskávání vysokotlakou vodou	37
d) Tryskání pevným CO ₂	37
4.2.5 Křivka zdrsnování	38
4.3 Chemické úpravy povrchu	38
4.3.1 Moření	38
a) Moření v kyselinách	38
b) Alkalické moření	39
4.4 Čištění plamenem	40
4.5 Chemické konverzní povlaky	40
4.6 Postupy odstraňování povrchových vrstev a cizích látek	40
4.7 Časový interval mezi přípravou povrchu a aplikací základního nátěru	41
5 Stupně přípravy povrchu	41
5.1 Stupně přípravy povrchu	41
5.2 Povrchový profil	43
5.2.1 Drsnost povrchu	43
5.2.2 Tvar povrchového profilu	44
5.2.3 Hustota nerovností	45
6 Příprava ostatních povrchů	45
6.1 Hliník	45
6.2 Žárově pozinkovaná ocel	45
6.3 Nerezavějící ocel	45
6.4 Beton a zděné podklady	45

E. Nátěrové hmoty

Úvod	46
1 Základní složky nátěrových hmot	46
1.1 Filtotvorné látky (pojiva)	46

1.2	Pigmenty	46
1.3	Plniva	47
1.4	Aditiva	47
1.5	Těkavé složky (rozpouštědla, ředidla)	47
2	Výroba nátěrových hmot	47
3	Typy nátěrových hmot	48
4	Nátěrové systémy	48
4.1	Základní nátěrové hmoty	49
4.1.1	Organické nátěry s vysokým obsahem zinku	49
4.1.2	Anorganické nátěry s vysokým obsahem zinku, zink ethyl silikáty	50
4.1.3	Alkalické zink silikáty	51
4.1.4	Organické nátěry s jinými antikorozními pigmenty (se zink fosfátem)	51
4.1.5	Dílenské mezioperační základní nátěry (<i>Shopprimers</i>)	52
	a) Dílenské nátěry s oxidem železitým (<i>Iron Oxide Shopprimers</i>)	52
	b) Dílenské nátěry se zinkovým prachem (<i>Zinc Rich Shopprimers</i>)	52
4.1.6	Reaktivní nátěry (<i>Washprimers</i>)	52
4.2	Fyzikálně zasychající nátěry	53
4.2.1	Chorkaučukové nátěry	53
4.2.2	Vinylové nátěry	53
4.2.3	Akrylátové nátěry	54
4.2.4	Vodou ředitelné nátěry	54
4.2.5	Bitumenové nátěry	55
4.2.6	Dehtové nátěry	55
4.3	Oxidačně vytvrzující nátěry	55
4.3.1	Alkydové nátěry	56
4.3.2	Alkyd-uretanové nátěry	56
4.3.3	Epoxi-esterové nátěry	57
4.3.4	Silikonové nátěry	57
4.4	Chemicky vytvrzující nátěry	57
4.4.1	Epoxidové nátěry	58
4.4.2	Epoxi-dehtové nátěry	59
4.4.3	Bezrozpouštědlové epoxidové / epoxi-dehtové nátěry	59
4.4.4	Polyuretanové nátěry	59
4.4.5	Epoxidové / polyuretanové mastikové nátěry	60
4.4.6	Polysiloxanové nátěry	60
4.4.7	Polyesterové nátěry se skleněnými vločkami	61
5	Údajové listy nátěrových hmot	61
5.1	Údajový list nátěrové hmoty	62
6	Kalkulace používané při aplikaci nátěrů	63
6.1	Obsah sušiny	64
6.2	Ztrátový faktor	64
6.3	Mrtvý objem	64
6.4	Vzorce pro výpočet spotřeby nátěrových hmot	65

F. Nátěrové systémy

Úvod	66
1 Nátěry	66
2 Antikorozní nátěrové systémy	66
2.1 Klasifikace vnějšího prostředí	66
2.1.1 Stupně korozní agresivity atmosféry	66
2.1.2 Stupně korozní agresivita vody a půdy	68
2.1.3 Porovnání stupňů kor. agr. podle ISO 12944-2, ISO 9223 a ISO 14713-1	68
2.2 Životnost	68
2.3 Konstrukční řešení	69
2.3.1 Dostupnost a dosažitelnost	69
2.3.2 Spáry	69
2.3.3 Zadržování vody a úsad	69
2.3.4 Hrany	70
2.3.5 Svary	70
2.3.6 Duté prvky	70
2.3.7 Výztuhy	70
2.3.8 Galvanická koroze	71
3 Výběr vhodného ochranného nátěrového systému	71
3.1 Často používané (typické) ochranné nátěrové systémy na ocelové povrchy	71

G. Aplikace nátěrů

Úvod	73
1 Aplikace ručním nářadím	73
1.1 Štětec	73
1.2 Váleček	73
1.3 Rukavice	74
2 Aplikace stříkáním	74
2.1 Vzduchové (konvenční) stříkání	74
2.2 Bezvzduchové stříkání (<i>Airless</i>)	76
2.2.1 Převodový poměr	76
2.3 Bezvzduchové stříkání s přídavným vzduchem (<i>Aircoat, Airmix</i>)	76
2.4 Stříkání HVLP (<i>High Volume Low Pressure, velký objem malý tlak</i>)	76
2.5 Elektrostatické stříkání	77
3 Ostatní aplikace nátěrů	77
3.1 Máčení	77
3.2 Navalování	78
3.3 Polévání	78
3.4 Elektrochemické nanášení (elektroforéza)	78
3.5 Chemické nanášení (autoforéza)	78
4 Sušení a vypalování nátěrů	78
5 Vnější klimatické podmínky při zhotovování nátěrů	79
6 Řemeslné provedení a zpracování nátěrových hmot	79

H. Vady nátěrů

Úvod	1
1 Příčiny vad nátěrů	81
2 Ztráta adheze	82
3 Praskání nátěrů	84
4 Povrchové vady	86
5 Vizualní vady	88
6 Aplikační vady	91
7 Degradace nátěrů v atmosférických podmínkách	94

I. Žárové zinkování

Úvod	96
1 Zinek a jeho vlastnosti	96
2 Proces žárového zinkování	96
2.1 Výhody žárového zinkování	99
2.2 Nevýhody žárového zinkování	99
3 Konstrukční řešení ocelových konstrukcí určených k žárovému pozinkování	99
4 Kvalita zinkového povlaku a jeho kontrola	100
4.1 Vzhled povlaku	100
4.2 Tloušťka povlaku	100
4.3 Oprava povlaku	101
4.4 Přílnavost povlaku	101
5 Duplexní systémy	101

J. Žárové stříkání

Úvod	102
1 Princip žárových nástřiků	102
2 Přídavné materiály	103
2.1 Kovové přídavné materiály	103
2.2 Kovokeramické přídavné materiály (cermety)	103
2.3 Keramické přídavné materiály	103
3 Forma přídavného materiálu	104
4 Příprava povrchu	104
5 Tloušťka povlaku	104
6 Metody žárového stříkání	105
6.1 Nástřik plamenem (<i>WFS, PFS</i>)	105
6.2 Nástřik vysokorychlostním plamenem (<i>HVOF</i>)	106
6.3 Detonační nástřik (<i>DGS</i>)	107
6.4 Nástřik elektrickým obloukem (<i>AS, SAS</i>)	107
6.5 Plazmatický nástřik (<i>APS, SPS</i>)	108
6.6 Nástřik laserem (<i>LS</i>)	109

6.7 Nástřiky s přetavením	110
7 Porovnání metod žárových nástřiků	110

K. Inspekce nátěrů

Úvod	1
1 Inspekční činnost	111
Kontrolní metody, postupy a hodnocení nátěrů	111
I Hodnocení zarezavění povrchu	112
II Hodnocení povrchových vad	113
III Hodnocení celkové přípravy povrchu	115
IV Hodnocení změn vzhledu ocel. povrchu po otryskání různými trysk. prostředky ...	117
V Hodnocení místní přípravy povrchu	118
VI Hodnocení profilu otryskaného povrchu komparátory	120
VII Hodnocení profilu otryskaného povrchu páskou metodou repliky	123
VIII Hodnocení přípravy povrchu vysokotlakým tryskáním vodou	124
IX Stanovení prachu na ocelovém povrchu	126
X Stanovení ve vodě rozpustných solí	128
XI Měření tloušťky mokré vrstvy (mokrého filmu)	130
XII Měření tloušťky suché vrstvy (suchého filmu)	131
XIII Hodnocení vizuálního vzhledu nátěrů	135
XIV Hodnocení přilnavosti povlaku / nátěru mřížkovou zkouškou a křížovým řezem ...	136
XV Hodnocení odtrhové pevnosti / přilnavosti povlaku / nátěru odtrhovou zkouškou ..	139
XVI Hodnocení pórovitosti povlaku	141
XVII Kontrolní plochy	143
XVIII Hodnocení vnějších klimatických podmínek	144

L. Bezpečnost, ochrana zdraví a životního prostředí

Úvod	145
1 Nařízení REACH	145
2 Bezpečnostní listy	145
3 Výstražné symboly nebezpečnosti	146
4 Bezpečnostní vybavení inspektora	147

Vybrané české a evropské ISO normy	148

Literatura	151